

ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bøffen) aabnede Diskussionen over det Lovforslag, som i Dag er under Forhandling, med en Udtalelse om, at det var med et tungt Sind, han havde modtaget de Lovforslag, jeg havde forelagt Thinget. Jeg kan udtale for det ærede Medlem, at jeg ogsaa har forelagt disse Lovforslag med et tungt Sind; men jeg vil dog sige, at mit Sind var tungere endnu for et Aar siden, fordi der den Gang havde en Følelse af, at vi siden 1865 ikke havde haft nogen bestemt Plan for vort Forsvarsvæsen. Der var Ingen hverken i Hæren eller i Regjeringen eller i Representationen, som havde nogen bestemt Bevidsthed om, hvad vi kunde udrette, og hvad man kunde fordrø af vort Forsvarsvæsen. Det er tungt at se Færet for Æns Kjære, og det er tungt at se Færet for Fædrelandet; men det stiller sig saaledes for mig, at der er kun een Ting, der kan gjøre Sindet let under saadanne Forhold: det er at se Færen lige i Dinene, at se paa den med Mod. Det er det, som den afgaaede Krigsminister gjorde, da han for et Aar siden skred til Behandlingen af Revisionarbejderne og tog den Beslutning, at han vilde ikke se paa disse Arbejder som enkelte Dele, men paa hele Forsvaret som et samlet Hele. Det kan siges maaste, at det ikke er klogt at komme frem med et Forlangende om saa mange Penge som dem, der begjæres i de Lovforslag, jeg har havt den Ære at forelægge, eller at det er keitet, og meget Andet; men Enhver maa handle heri paa sin Vis, og det trøster noget, at den Fremgangsmaade, der er valgt her, har man ogsaa set valgt i andre Lande. I Belgien, dette neutrale Land, dette Land, paa hvilket man kan anvende de Ord, der bleve nævnte af en æret foregaaende Taler, at det stoler paa sin Neutralitet, men som tillige veed, at Neutraliteten varer ikke længere, end Naboerne ville, at den skal vare, — i Belgien har man gjort Antwerpen til en stor Fæstning, til en Reduite for Landet, hvor Landets Tropper kunne samles til det sidste Forsvar, naar de ikke kunne holde Landets Grændser. Se vi hen til et andet, mindre Land, mindre end vort, om det end har et større Antal Indvaanere og større Indtægter — jeg mener Holland —, saa finde vi, at det i dette Dieblit netop overveier de samme Spørgsmaal, som vi ere i Færd med at overveie, nemlig om det ikke er rigtigt at opgive at stræbe hen imod det umulige Maal: at ville forsvare hver Tomme af Landets Territorium. Det søger at komme til en Forsvarsplan, at komme til Erkjendelse af, om det ikke er rigtigt at samle Forsvarskræfterne paa en saadan Maade, at de ikke blive slaaede spredte, men kunne holde sig samlede, saa at de virkelig kunne yde Modstand. Det er et Land, hvis Hærsudgifter fra Aaret 1858 til 1873 ere stegne fra 11½ til 17½ Million, og desuden har det Flaadeudgifter til et Beløb af 9 Millioner, hvorhos det er paaatent at anvende omtrent 23 Millioner Daler

i 4 Aar paa at skaffe sig et Fæstningsystem, der kun beskytter 1/5 af hele Territoriet, og som støtter sig ligesom vort til Vand, men ikke vil have det Helb, som vi have, at Vandet ligger der med udmærkede defensivede Egenheder, hvormod Vandet skal føres ind og vil ødelægge en Del af Landet, idet det føres derind. Det trøster mig at se, at andre Lande have valgt den samme Fremgangsmaade, som vi; men ikke desto mindre føler jeg, at det er svære Opgaver, vi staa overfor. Det er derfor, at heller ikke jeg har ønsket at staa alene overfor denne Opgave; jeg ønsker dog ikke, som det er blevet sagt, at kaste et uberettiget Ansvar over paa Rigsdagen. Jeg er villig til at tage min Part og stoler paa, at Rigsdagen er villig til at tage sin; men jeg har ønsket, for at jeg skal bruge et Udtryk, som et æret Medlem har brugt, at der skal være et solidarisk Ansvar mellem Dem og mig i disse Spørgsmaal. Det er derfor, jeg beder Dem fortsætte Behandlingen af disse Sager og at undersøge med mig saa godt som muligt, om dog ikke det Forslag, der foreligger Dem, er et fundt, fornuftigt og godt Forslag. Jeg fra min Side er villig til at diskutere det, at gaa ind paa alle de Spørgsmaal, der kunne drages frem, villig ogsaa til at overveie det Spørgsmaal, der blev nævnt af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), og som jeg i Øvrigt alt forud har undersøgt, nemlig om man ikke kan tænke sig en stor Hovedfæstning henlagt i et andet Sted, f. Ex. til et Punkt paa Sjen. Jeg erkjender, at det er en fund Tanke, der ligger deri; men jeg er vegen tilbage for at foreslaa en saadan Tankes Gjemmemførelse for Thinget, fordi det har stillet sig saaledes for mig, rigtignok kun efter en foreløbig Undersøgelse, at jeg da foruden de 17 Millioner, hvorom jeg har stillet Forslag, vilde komme til at fordrø andre 17 Millioner til at flytte alle Hærens og Flaadens Etablissementer derover. Men jeg er villig til at give alle de Oplysninger, der staa til min Raadighed, for at De kunne undersøge de Forslag, der ere forelagte, for at vi i Fællesskab kunne stræbe at vælge, hvad der er det Bedste. Jeg takker i Øvrigt det høie Thing for den velvillige Modtagelse, som mine Lovforslag i det Hele have fundet, ogsaa fordi De have behandlet det foreliggende Lovforslag paa en Maade, som svarer til, hvad der er sket fra min Side, idet en stor Del af mine Udtalelser vare forbeholdte et privat Møde. Jeg tillader mig at henvise ærede Medlemmer til, hvad jeg udførligt har havt den Ære at udtale for Dem i det nævnte private Møde, og skal derfor kun ganske kort fremsætte Hovedudbyttet af min Opfattelse, og det er dette, at vi have i Hæren og i Flaaden to Børn, som kunne udrette en Del til Landets Forsvar, naar de ere komne fuldt paa Benene; men med en Udvidelse af Flaaden og med de foreslaaede Befæstningsanlæg kunne vi udrette endnu mere, kunne vi udrette noget virkelig